TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. lapkričio 12 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2009/138/EB – 274 straipsnis – Draudimo įmonių likvidavimo procedūrai taikytina teisė – Draudimo bendrovės leidimo panaikinimas – Laikinojo likvidatoriaus paskyrimas – „Sprendimo pradėti draudimo įmonės likvidavimo procedūrą“ sąvoka – Teismo sprendimo pradėti likvidavimo procedūrą buveinės valstybėje narėje nebuvimas – Prieš draudimo įmonę kitose valstybėse narėse, ne buveinės valstybėje narėje pradėtų teismo procesų sustabdymas“

Byloje C-427/19

dėl *Sofiyski rayonen sad* (Sofijos apylinkės teismas, Bulgarija) 2019 m. gegužės 27 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2019 m. birželio 4 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Bulstrad Vienna Insurance Group AD

prieš

Olympic Insurance Company Ltd

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, teisėjai L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan (pranešėjas) ir N. Jääskinen,

generalinis advokatas G. Hogan,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– Bulgarijos vyriausybės, atstovaujamos T. Mitova ir E. Petranova,

– Europos Komisijos, atstovaujamos H. Tserepa-Lacombe ir Y. G. Marinova,

susipažinęs su 2020 m. liepos 16 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: bulgarų.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II) (OL L 335, 2009, p. 1; klaidų ištaisymai OL L 219, 2014, p. 66 ir OL L 84, 2015, p. 74), iš dalies pakeistos 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/58/ES (OL L 341, 2013, p. 1; toliau – Direktyva 2009/138), 274 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant dviejų draudimo bendrovių *Bulstrad Vienna Insurance Group AD* (toliau – *Bulstrad*) ir *Olympic Insurance Company Ltd* (toliau – *Olympic*) ginčą dėl draudimo išmokos mokėjimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2009/138 117–119, 123, 125, 126 ir 130 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(117) Kadangi nacionaliniai teisės aktai, susiję su reorganizavimo priemonėmis ir likvidavimo tvarka, nėra suderinti, vidaus rinkoje reikėtų užtikrinti abipusį valstybių narių reorganizavimo priemonių ir likvidavimo teisės aktų pripažinimą bei būtiną bendradarbiavimą, atsižvelgiant į tokių priemonių vieningumo, universalumo, koordinavimo ir viešumo būtinybę bei vienodą elgesį su draudimo kreditoriais ir jų apsaugą.

(118) Reikėtų užtikrinti, kad valstybės narės kompetentingos institucijos priimtos reorganizavimo priemonės, skirtos draudimo įmonės patikimai finansinei būklei išsaugoti ar atkurti arba išvengti, kiek įmanoma, likvidavimo, būtų visiškai veiksmingos visoje [Europos Sąjungoje]. Tačiau visų tokių reorganizavimo priemonių ir likvidavimo tvarkos padariniai trečiosioms šalims neturėtų būti paveikti.

(119) Reikėtų atskirti kompetentingas institucijas, susijusias su reorganizavimo priemonėmis bei likvidavimo tvarka, ir draudimo įmonių priežiūros institucijas.

<…>

(123) Tik buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos turėtų būti įgaliotos spręsti klausimus dėl draudimo įmonių likvidavimo. Sprendimai turėtų galioti visoje [Sąjungoje], visos valstybės narės turėtų juos pripažinti. Sprendimai turėtų būti skelbiami pagal buveinės valstybės narės tvarką ir *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Informaciją reikėtų pateikti žinomiems kreditoriams, nuolat gyvenantiems [Sąjungoje], kurie turi teisę pareikšti reikalavimus ir pateikti pastabas.

<…>

(125) Visas likvidavimo procedūrų pradžios, vykdymo ir pabaigos sąlygas turėtų reglamentuoti buveinės valstybės narės teisė.

(126) Siekiant užtikrinti darnius valstybių narių veiksmus, buveinės valstybės narės ir visų kitų valstybių narių priežiūros institucijoms turėtų būti skubos tvarka pranešta apie likvidavimo pradžią.

<…>

(130) Siekiant apsaugoti teisėtus lūkesčius ir tam tikrų sandorių tikrumą valstybėse narėse, išskyrus buveinės valstybę narę, reikia nustatyti, kokie teisės aktai būtų taikytini reorganizavimo priemonių ir likvidavimo padariniams, susijusiems su nagrinėjamomis bylomis ir atskirais įstatymų įgyvendinimo veiksmais dėl bylų.“

4 Šios direktyvos 13 straipsnyje „Sąvokų apibrėžtys“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje taikomos šios sąvokų apibrėžtys:

<…>

8. buveinės valstybė narė – bet kuri iš šių valstybių narių:
   a) ne gyvybės draudimo atveju – valstybė narė, kurioje yra riziką draudžiančios draudimo įmonės pagrindinė buveinė;
   b) gyvybės draudimo atveju – valstybė narė, kurioje yra draudimo įmonės, prisiėmusios įsipareigojimus, pagrindinė buveinė; arba
   c) perdraudimo atveju – valstybė narė, kurioje yra pagrindinė perdraudimo įmonės buveinė.

<…>“

5 Tos direktyvos 144 straipsnis „Leidimo panaikinimas“ suformuluotas taip:

„1. Draudimo ar perdraudimo įmonei leidimą išdavusi buveinės valstybės narės priežiūros institucija gali jį panaikinti šiais atvejais:

a) kai atitinkama įmonė nepasinaudoja leidimu per 12 mėnesių, aiškiai jo atsisako ar nevykdo veiklos daugiau kaip 6 mėnesius, nebent atitinkama valstybė narė būtų priėmusi nuostatą, kad tokiais atvejais leidimas savaime nustoja galioti;

b) kai atitinkama įmonė nebeatitinka leidimo išdavimo sąlygų;

c) kai atitinkama įmonė rimtai pažeidžia savo įsipareigojimus pagal jai taikomus teisės aktus.

Buveinės valstybės narės priežiūros institucija panaikina draudimo ar perdraudimo įmonės leidimą, jei įmonė nesilaiko minimalaus kapitalo reikalavimo ir priežiūros institucija mano, kad pateiktas finansinis planas yra aiškiai netinkamas, arba minėta įmonė neįvykdo patvirtinto plano per tris mėnesius nuo to laiko, kai buvo pastebėta, kad nesilaikoma minimalaus kapitalo reikalavimo.

2. Jeigu leidimas yra panaikinamas arba nustoja galioti, buveinės valstybės narės priežiūros institucija apie tai atitinkamai praneša kitų valstybių narių priežiūros institucijoms ir tos institucijos imasi reikiamų priemonių, kurios neleistų draudimo ar perdraudimo įmonei imtis naujos veiklos jų teritorijose.

Buveinės valstybės narės priežiūros institucija kartu su tomis institucijomis imasi visų reikalingų priemonių, kad apsaugotų apdraustųjų interesus, ir visų pirma apriboja galimybę laisvai disponuoti draudimo įmonės turtu pagal 140 straipsnį.

3. Bet kokiame sprendime panaikinti leidimą išsamiai nurodomos priežastys ir apie šį sprendimą pranešama atitinkamai draudimo ar perdraudimo įmonei.“

6 Tos pačios direktyvos IV antraštinėje dalyje „Draudimo įmonių reorganizavimas ir likvidavimas“ esančiame 268 straipsnyje „Sąvokų apibrėžtys“ numatyta:

„1. Šioje antraštinėje dalyje taikomos šios sąvokų apibrėžtys:

a) kompetentingos institucijos – valstybių narių administracinės ar teisminės institucijos, kurios turi reorganizavimo priemonių ar likvidavimo procedūrų srities kompetenciją;

<…>

d) likvidavimo procedūra – kolektyvinis procesas, susijęs su draudimo įmonės turto realizavimu ir įplaukų paskirstymu atitinkamai kreditoriams, akcininkams ar nariams, kuriame būtinai dalyvauja kompetentingos institucijos, nepriklausomai nuo to, ar tas procesas yra pradėtas dėl [bankroto]nemokumo, savanoriškai ar priverstinai, taip pat toks kolektyvinis procesas, kuris nutraukiamas susitarus dėl dalinio skolų grąžinimo ar kitos panašios priemonės;

<…>“

7 Direktyvos 2009/138 273 straipsnyje „Likvidavimo procedūros pradėjimas. Informacija priežiūros institucijoms“ nustatyta:

„1. Tik buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos turi teisę nuspręsti pradėti draudimo įmonės, įskaitant jos filialus kitose valstybėse narėse, likvidavimo procedūrą. Toks sprendimas gali būti priimtas netaikant reorganizavimo priemonių arba pradėjus jas taikyti.

2. Pagal buveinės valstybės narės teisės aktus priimtas sprendimas pradėti draudimo įmonės, įskaitant jos filialus kitose valstybėse narėse, likvidavimo procedūrą visoje [Sąjungoje] pripažįstamas be jokių kitų formalumų ir įsigalioja, kai tik sprendimas įsigalioja toje valstybėje narėje, kurioje pradedama procedūra.

3. Apie sprendimą pradėti likvidavimo procedūrą buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos skubos tvarka praneša tos valstybės narės priežiūros institucijoms, kai įmanoma, prieš pradedant procedūrą, o jei ne – vos tik ją pradėjus.

Apie sprendimą pradėti likvidavimo procedūrą ir galimus praktinius tokios procedūros padarinius buveinės valstybės narės priežiūros institucijos skubos tvarka praneša visų kitų valstybių narių priežiūros institucijoms.“

8 Šios direktyvos 274 straipsnyje „Taikytina teisė“ nustatyta:

„1. Sprendimą pradėti draudimo įmonės likvidavimo procedūrą, pačią likvidavimo procedūrą ir jos padarinius reglamentuoja buveinės valstybės narės teisė, jei 285–292 straipsniuose nenumatyta kitaip.

2. Buveinės valstybės narės teisė nustato bent šiuos dalykus:

a) likviduojamos draudimo įmonės turto sudėtį ir kaip turi būti traktuojamas turtas, kurį draudimo įmonė įgyja arba kuris jai pereina jau pradėjus likvidavimo procedūrą;

b) atitinkamus draudimo įmonės ir likvidatoriaus įgaliojimus;

c) sąlygas, kurioms esant galima remtis prievolės įvykdymu, įskaitant priešpriešinius reikalavimus;

d) likvidavimo procedūros poveikį galiojančioms sutartims, kurių viena iš šalių yra draudimo įmonė;

e) likvidavimo procedūros poveikį atskirų kreditorių iškeltiems ieškiniams, išskyrus nagrinėjamas bylas, nurodytas 292 straipsnyje;

f) reikalavimus, kurie turi būti pateikti dėl likviduojamos draudimo įmonės turto, ir kaip turi būti traktuojami reikalavimai, kurie atsiranda jau pradėjus likvidavimo procedūrą;

g) reikalavimų pateikimo, tikrinimo ir priėmimo taisykles;

h) taisykles, taikomas paskirstant įplaukas už realizuotą turtą, nustatant reikalavimų eiliškumą ir kreditorių, kurių reikalavimai jau pradėjus likvidavimo procedūrą yra iš dalies patenkinti dėl to, kad jie turi teises *in rem*, arba dėl prievolės įvykdymo, įskaitant priešpriešinius reikalavimus, teises;

i) likvidavimo procedūros užbaigimo, visų pirma susitarus dėl dalinio skolų grąžinimo, sąlygas ir padarinius;

j) kreditorių teises užbaigus likvidavimo procedūrą;

k) šalį, kuri turi padengti likvidavimo procedūros sąnaudas ir išlaidas; ir

l) taisykles, skirtas visiems kreditoriams nepalankių teisės aktų negaliojimui, užginčijimui ar neišieškojimui pagal juos.“

9 Minėtos direktyvos 292 straipsnyje numatyta:

„Reorganizavimo priemonių ar likvidavimo procedūros poveikis nagrinėjamam ieškiniui dėl turto ar teisės, atimtos iš draudimo įmonės, reglamentuojamas valstybės narės, kurioje ieškinys nagrinėjamas, teise.“

Bulgarijos teisė

10 *Kodeks za zastrahovaneto* (Draudimo kodeksas, toliau – KZ) 624 straipsnyje nustatyta:

„1. Sprendimas pradėti draudimo įmonės, kuri gavo leidimą kitoje valstybėje narėje, likvidavimo arba bankroto procedūrą sukelia pasekmes Bulgarijoje nuo tos pačios dienos kaip ir kitoje valstybėje narėje.

2. Kitos valstybės narės kompetentingai institucijai pranešus [Finansinės priežiūros komisijai] apie pradėtą likvidavimo ar bankroto procedūrą, ši imasi visuomenės informavimo priemonių.

3. Teikiant informaciją pagal šio straipsnio 2 dalį, administratoriui ar jurisdikciją dėl likvidavimo arba bankroto kitoje valstybėje narėje turinčiam teismui pranešama apie taikytinus teisės aktus ir likvidatoriaus ar bankroto administratoriaus paskyrimą.“

11 KZ 630 straipsnyje numatyta:

„1. Draudiko likvidavimo arba bankroto procedūrai taikoma Bulgarijos teisė, išskyrus atvejus, kai šiame skirsnyje nurodyta kitaip.

2. Darbo sutartims ir darbo santykiams taikomos šias sutartis ir šiuos darbo santykius reglamentuojančios valstybės narės teisės aktų nuostatos.

3. Sutartims, kuriomis suteikiama naudojimo teisė arba perleidžiama nuosavybės teisė į valstybės narės teritorijoje esantį nekilnojamąjį turtą, taikomi tos valstybės narės teisės aktai.

4. Valstybės narės viešajame registre įregistruotoms draudiko teisėms į nekilnojamąjį turtą, laivą ar orlaivį taikomi tos valstybės narės teisės aktai.“

12 *Kodeks na mezhdunarodnoto chastno pravo* (Tarptautinės privatinės teisės kodeksas) 43 straipsnyje nustatyta:

„1. Teismas ar kita teisėsaugos institucija savo iniciatyva nustato užsienio teisės turinį. Jie gali pasinaudoti tarptautinėse sutartyse numatytomis priemonėmis, prašyti Teisingumo ministerijos ar kitos institucijos pateikti informaciją, o ekspertų ar specializuotų įstaigų – nuomonę.

2. Šalys gali pateikti dokumentus, įrodančius užsienio teisės nuostatų, kuriomis jos grindžia savo prašymus ar prieštaravimus, turinį arba kitaip bendradarbiauti su teismu ar kita teisėsaugos institucija.

3. Pasirinkus taikytiną teisę, teismas ar kita teisėsaugos institucija gali įpareigoti šalis prisidėti prie šios teisės turinio nustatymo.“

Kipro teisė

13 Remiantis *O peri Etairion Nomos* (Bendrovių įstatymas) 220 straipsniu, priėmus sprendimą pradėti likvidavimo ar bankroto procedūrą arba paskyrus laikinąjį likvidatorių, pareikšti ieškinį, iškelti bylą ar toliau ją nagrinėti galima tik gavus jurisdikciją turinčio teismo leidimą ir tik teismo nustatytomis sąlygomis.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

14 Į *Sofiyski rayonen sad* (Sofijos apylinkės teismas, Bulgarija) kreipėsi Bulgarijoje įregistruota draudimo bendrovė *Bulstrad* su prašymu jai iš Kipre įregistruotos draudimo bendrovės *Olympic* priteisti 7 603,63 Bulgarijos levų (BGN) (apie 3 887 EUR) sumą ir 25,00 BGN (apie 13 EUR) likvidavimo išlaidas kaip draudimo išmoką, jos sumokėtą pagal transporto priemonės draudimo liudijimą, kurį ši draudimo bendrovė pasirašė su CD, per eismo įvykį nukentėjusios transporto priemonės vairuotoju. *Bulstrad* teigia, kad 2018 m. sausio 5 d. Banske (Bulgarija) AB, sustojęs važiuojamojoje kelio dalyje ir staigiai atidaręs savo lengvojo automobilio kairiąsias priekines dureles, dėl savo kaltės apgadino keliu važiuojančią ir prie jo priartėjusią CD priklausančią transporto priemonę.

15 *Bulstrad* teigimu, draudžiamojo įvykio dieną AB civilinė atsakomybė buvo apdrausta pagal su *Olympic* pasirašytą „civilinės atsakomybės“ draudimo liudijimą.

16 *Bulstrad* manė, kad sumokėjusi draudimo išmoką CD perėmė šio apdraustojo teises AB ir jo draudimo bendrovės atžvilgiu, todėl pateikė regreso reikalavimą *Olympic*; pastaroji šį gavo 2018 m. liepos 6 d., tačiau reikalaujamų sumų nepervedė.

17 *Olympic* ginčija *Bulstrad* pateiktą reikalavimą tiek dėl formos, tiek dėl esmės.

18 Vykstant procesui, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui buvo pranešta, kad kompetentingos Kipro institucijos panaikino *Olympic* leidimą, nes ši nesilaikė rizikos ribojimu pagrįstų reikalavimų, taip pat šiai bendrovei buvo paskirtas laikinasis likvidatorius, kuris perėmė ir kontroliavo visas šios draudimo bendrovės turtines ir teisės aktuose numatytas teises, kurias ji turi ar gali turėti.

19 To teismo vertinimu, šie Kipro institucijų aktai reiškia „sprendimą pradėti draudimo įmonės likvidavimo procedūrą“, kaip tai suprantama pagal KZ 624 straipsnį, todėl 2018 m. rugsėjo 26 d. priimta nutartimi pagrindinės bylos nagrinėjimas buvo sustabdytas. Vadovaujantis KZ nuostatomis, kuriomis Direktyva 2009/138 buvo perkelta į Bulgarijos teisę, sprendimą pradėti draudimo įmonės

likvidavimo procedūrą, pačią likvidavimo procedūrą ir jų pasekmes reglamentuoja riziką draudžiančios draudimo įmonės buveinės valstybės narės (šiuo atveju – Kipro) teisė. Pagal šios šalies teisę numatytas reikalavimas sustabdyti procedūras dėl bet kurios draudimo įmonės, kuriai kompetentingos Kipro institucijos paskyrė laikinąjį likvidatorių.

20 Vis dėlto *Bulstrad* prašo atnaujinti procesą pagrindinėje byloje, motyvuodama tuo, kad, atsižvelgiant į *Varhoven kasatsionen sad* (Aukščiausiasis kasacinis teismas, Bulgarija) pateiktą atitinkamų nuostatų išaiškinimą, šios bylos nagrinėjimas buvo sustabdytas nepagrįstai. Remiantis šiuo aiškinimu, dviejų minėtų Kipro institucijų aktų negalima laikyti buveinės valstybės narės „sprendimu pradėti draudimo įmonės likvidavimo procedūrą“, kaip tai suprantama pagal teisės aktus, priimtus siekiant perkelti Direktyvos 2009/138 274 straipsnį į Bulgarijos teisę. Todėl, nesant tokio sprendimo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klaidingai nusprendė, kad taikytina Kipro, o ne Bulgarijos teisė, kurioje nėra analogiškų nuostatų, įpareigojančių sustabdyti procedūrą.

21 Atsakydamas į prašymą atnaujinti bylos nagrinėjimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paprašė Bulgarijos finansų kontrolės komisijos pranešti, ar ji turi informacijos apie kompetentingame Kipro teisme pradėtą likvidavimo arba bankroto procedūrą, o jei taip – nurodyti jos stadiją ir tai, ar buvo paskirtas likvidatorius arba bankroto administratorius. 2019 m. kovo 19 d. rašte Finansų kontrolės komisija atsakė, kad iki tos dienos ji nebuvo gavusi jokios informacijos apie kompetentingos Kipro institucijos pradėtą *Olympic* likvidavimo procedūrą.

22 Kaip teigia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, KZ 630 straipsnis turi būti aiškinamas atsižvelgiant į Direktyvos 2009/138 274 straipsnį bei jos 117–121 ir 125 konstatuojamąsias dalis. Iš to matyti, kad bankroto bylos iškėlimo pasekmes turi reglamentuoti Kipro teisė.

23 Tas teismas, įgyvendindamas jam pagal Tarptautinės privatinės teisės kodekso 43 straipsnį suteiktą jurisdikciją, savo iniciatyva nustatė, kad taikytina Kipro teisė, ir iš to padarė išvadą, kad kitoms procedūroms pradėti reikalingas teismo, turinčio jurisdikciją nagrinėti bankroto bylą, leidimas.

24 Taigi tas teismas mano, kad turi sustabdyti pagrindinės bylos nagrinėjimą ir pasiūlyti *Bulstrad* pateikti savo reikalavimus Kipro teisės aktuose nustatyta tvarka; teismas taip pat nurodė, kad, šiuos reikalavimus patenkinus, ši byla būtų nutraukta. Byla būtų toliau nagrinėjama tik tuomet, jei tokį leidimą duotų teismas, turintis jurisdikciją bankroto srityje, arba, pateikus įrodymų, kad reikalavimai nebuvo priimti Kipro teisėje numatyta tvarka.

25 Tokiomis aplinkybėmis *Sofiyski Rayonen sad* (Sofijos apylinkės teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar aiškinant KZ 630 straipsnį, atsižvelgiant į [Direktyvos 2009/138] 274 straipsnį galima teigti, kad valstybės narės institucijos sprendimas panaikinti draudimo įmonės leidimą ir paskirti jai laikinąjį likvidatorių nepradedant teisminės likvidavimo procedūros yra laikomas „sprendimu pradėti likvidavimo procedūrą“?

2. Jeigu draudimo įmonės, kuriai panaikintas leidimas ir paskirtas laikinasis likvidatorius, buveinės valstybės narės teisės aktuose yra nustatyta, kad laikinojo likvidatorius paskyrimo atveju visi dėl šios įmonės vykdomi teismo procesai turi būti sustabdyti, ar vadovaujantis [Direktyvos 2009/138] 274 straipsniu šias teisės nuostatas taip pat turi taikyti kitų valstybių narių teismai, net jei tai nėra aiškiai numatyta tų teismų valstybės nacionalinėje teisėje?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

26 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2009/138 274 straipsnį reikia aiškinti taip, kad draudimo įmonės buveinės valstybės narės institucijos priimtas sprendimas panaikinti tos bendrovės leidimą ir paskirti jai laikinąjį likvidatorių be teismo oficialaus sprendimo pradėti likvidavimo procedūrą laikytinas „sprendimu pradėti draudimo bendrovės likvidavimo procedūrą“, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį.

27 Atsakymas į šį klausimą leis nustatyti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamam sprendimui taikomas Direktyvos 2009/138 273 straipsnio 2 dalyje numatytas abipusis pripažinimas.

28 Siekiant atsakyti į pirmąjį klausimą, reikia pažymėti, kad nors pagal šios direktyvos 274 straipsnį sprendimą pradėti draudimo įmonės likvidavimo procedūrą, pačią likvidavimo procedūrą ir šių sprendimų sukeliamas pasekmes reglamentuoja šios draudimo įmonės buveinės valstybės narės teisė, į klausimą, ką reiškia toks sprendimas ir tokia procedūra, turi būti atsakyta pagal šios direktyvos 268 straipsnį, kuriame apibrėžtos įvairios direktyvos IV antraštinėje dalyje vartojamos sąvokos.

29 Šiuo klausimu Direktyvos 2009/138 268 straipsnio 1 dalies d punkte numatyta, kad sąvoka „likvidavimo procedūra“ reiškia kolektyvinį procesą, susijusį su draudimo įmonės turto realizavimu ir įplaukų paskirstymu atitinkamai kreditoriams, akcininkams ar nariams, kuriame būtinai dalyvauja kompetentingos institucijos, t. y. pagal šios direktyvos 268 straipsnio 1 dalies a punktą – valstybių narių administracinės ar teisminės institucijos, kurios turi reorganizavimo priemonių ar likvidavimo procedūrų srities kompetenciją.

30 Darytina išvada, jog tam, kad sprendimas būtų laikomas „sprendimu pradėti draudimo įmonės likvidavimo procedūrą“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2009/138 274 straipsnį, atitinkama procedūra turi atitikti dvi sąlygas.

31 Šia procedūra, pirma, turi būti siekiama realizuoti draudimo įmonės turtą ir paskirstyti įplaukas atitinkamai jos kreditoriams, akcininkams ar nariams ir, antra, šiame procese būtinai turi dalyvauti valstybių narių administracinės ar teisminės institucijos, kompetentingos priimti reorganizavimo priemones ar vykdyti likvidavimo procedūras.

32 Kadangi turi būti įvykdytos abi šios sąlygos, tai, kad laikinasis likvidatorius neturi teisės realizuoti atitinkamos draudimo įmonės turto ar jos kreditorių reikalavimų patenkinti iš dividendų, reiškia, kad sprendimu paskirti tokį likvidatorių negali būti pradėta ar vykdoma likvidavimo procedūra, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 268 straipsnio 1 dalies d punktą.

33 Taigi nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar paskirtas laikinasis likvidatorius pagal Kipro teisę turi tokius įgaliojimus.

34 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad jei, kaip savo išvados 50 punkte iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, Direktyvoje 2009/138 įtvirtintas sprendimo panaikinti atitinkamos draudimo įmonės leidimą ir sprendimo pradėti pastarosios likvidavimo procedūrą skirtumas reiškia, kad antrasis sprendimas nesutampa su pirmuoju, sprendimas panaikinti leidimą galėtų būti prilygintas sprendimui pradėti likvidavimo procedūrą, jei būtų įvykdytos abi šio sprendimo 31 punkte nurodytos sąlygos.

35 Vis dėlto pirmoji sąlyga būtų įvykdyta tik tuomet, jei pagal atitinkamos draudimo įmonės buveinės valstybės narės teisę šios draudimo įmonės leidimo panaikinimas reikštų, jog automatiškai pradedama likvidavimo procedūra, leidžianti realizuoti minėtos draudimo įmonės turtą ar patenkinti jos kreditorių reikalavimus iš dividendų, ir šiuo tikslu atskira institucija neprivalėtų priimti oficialaus sprendimo.

36 Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, jog Direktyvos 2009/138 274 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad kompetentingos institucijos sprendimas panaikinti atitinkamos draudimo įmonės leidimą ir paskirti laikinąjį likvidatorių gali būti laikomas „sprendimu pradėti draudimo įmonės likvidavimo procedūrą“, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, tik tuomet, jeigu pagal šios draudimo įmonės buveinės valstybės narės teisę šis laikinas likvidatorius yra įgaliotas realizuoti minėtos draudimo įmonės turtą, o įplaukas paskirstyti šios įmonės kreditoriams, arba jeigu šios draudimo įmonės leidimo panaikinimas reiškia, kad automatiškai pradedama likvidavimo procedūra, kai atskira institucija neprivalo tuo tikslu priimti oficialaus sprendimo.

Dėl antrojo klausimo

37 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2009/138 274 straipsnį reikia aiškinti taip, kad kitų valstybių narių teismai turi taikyti draudimo įmonės buveinės valstybės narės teisę, kurioje nustatyta, kad bendrovės leidimo panaikinimo ir jos laikinojo likvidatoriaus paskyrimo atveju visi dėl šios draudimo bendrovės vykdomi teismo procesai turi būti sustabdyti, net jei tų teismų valstybės teisės aktuose to nėra numatyta.

38 Atsakymas į pirmąjį klausimą reiškia, kad tik tuo atveju, jei draudimo įmonės buveinės valstybės narės priimtas sprendimas panaikinti leidimą ir paskirti laikinąjį likvidatorių gali būti laikomas „sprendimu pradėti draudimo įmonės likvidavimo procedūrą“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2009/138 IV antraštinę dalį, šis sprendimas, remiantis šio direktyvos 273 straipsnio 2 dalimi, turi būti be jokių kitų formalumų pripažįstamas visoje Sąjungoje ir sukelti padarinius nuo to momento, kai jis šiuos padarinius sukelia valstybėje narėje, kurioje pradedama likvidavimo procedūra.

39 Pagal Direktyvos 2009/138 274 straipsnio 2 dalies e punktą šis abipusis pripažinimas taikomas likvidavimo procedūros pradėjimo poveikiui atskirų kreditorių pareikštiems ieškiniams, išskyrus šios direktyvos 292 straipsnyje nurodytas nagrinėjamas bylas, kurias reglamentuoja išimtinai valstybės narės, kur nagrinėjama byla, teisė.

40 Darytina išvada, kad jei buveinės valstybės narės priimtas sprendimas laikytinas „sprendimu pradėti draudimo įmonės likvidavimo procedūrą“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2009/138 IV antraštinę dalį, ir kai pagal šios valstybės narės teisės aktus priėmus šį sprendimą visi atitinkamos įmonės atžvilgiu pradėti teismo procesai turi būti sustabdyti, kitose valstybėse narėse vykstantys teismo procesai tuo pagrindu taip pat turi būti sustabdyti, išskyrus teismo procesus, patenkančius į ankstesniame punkte nurodytos išimties taikymo sritį.

41 Vis dėlto pagal Direktyvos 2009/138 273 straipsnio 2 dalį visiškai nereikalaujama, kad būtų abipusiai pripažįstamos sprendimo panaikinti leidimą arba paskirti laikinąjį likvidatorių, kaip antai nagrinėjamo pagrindinėje byloje, pasekmės, jei šiuo sprendimu nėra pradedama likvidavimo procedūra. Darytina išvada, kad atsakymas į klausimą, ar tokiu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo (ar vis dėlto – gali) sustabdyti vykstančią procedūrą, kaip numatyta buveinės valstybės narės teisėje, nors teismo valstybės nacionalinė teisė to nenumato, nepatenka nei į šios nuostatos, nei į šios direktyvos 274 straipsnio taikymo sritį.

42 Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad į antrąjį klausimą reikia atsakyti, jog Direktyvos 2009/138 274 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jei sąlygos, reikalingos tam, kad sprendimas dėl draudimo įmonės leidimo panaikinimo ir laikino likvidatoriaus paskyrimo būtų laikomas „sprendimu pradėti draudimo įmonės likvidavimo procedūrą“, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, nėra įvykdytos, pagal šio straipsnio nuostatas kitų valstybių narių teismai neįpareigojami taikyti atitinkamos draudimo įmonės buveinės valstybės narės teisės, kurioje numatyta, kad tokios įmonės atžvilgiu vykdomas teismo procesas turi būti sustabdytas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

43 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II), iš dalies pakeistos 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/58/ES, 274 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad kompetentingos institucijos sprendimas panaikinti atitinkamos draudimo įmonės leidimą ir paskirti laikinąjį likvidatorių gali būti laikomas „sprendimu pradėti draudimo įmonės likvidavimo procedūrą“, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, tik tuomet, jeigu pagal šios draudimo įmonės buveinės valstybės narės teisę šis laikinas likvidatorius yra įgaliotas realizuoti minėtos draudimo įmonės turtą, o įplaukas paskirstyti šios įmonės kreditoriams, arba jeigu šios draudimo įmonės leidimo panaikinimas reiškia, kad automatiškai pradedama likvidavimo procedūra, kai atskira institucija neprivalo tuo tikslu priimti oficialaus sprendimo.**

2. **Direktyvos 2009/138, iš dalies pakeistos Direktyva 2013/58, 274 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jei sąlygos, reikalingos tam, kad sprendimas dėl draudimo įmonės leidimo panaikinimo ir laikino likvidatoriaus paskyrimo būtų laikomas „sprendimu pradėti draudimo įmonės likvidavimo procedūrą“, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, nėra įvykdytos, pagal šio straipsnio nuostatas kitų valstybių narių teismai neįpareigojami taikyti atitinkamos draudimo įmonės buveinės valstybės narės teisę, kurioje numatyta, kad tokios įmonės atžvilgiu vykdomas teismo procesas turi būti sustabdytas.**

Parašai.